

Sommige jongeren gaan een jaar backpacken in Australië na hun studie of studeren een jaar in Amerika na hun middelbare school. In beide gevallen betekent het een (tijdelijk) afscheid van je zekerheden en veiligheid en een sprong in het diepe. Je bent op jezelf aangewezen. Pastoor Jan van der Steen maakte ook zo'n sprong in het diepe: hij maakte een pelgrimstocht naar

Santiago de Compostela.

door Rebecca van der Steen

Jong en oud

'Ik pelgrimeer' zegt Alexander 'omdat ik niet weet wat ik na mijn opleiding tot verpleegkundige ga doen. Er is geen werk voor mij en wil uitzoeken wat ik wel kan en wil.'

De pastoor van de parochie uit Leon is met een groep kinderen tussen de 14 en 18 jaar op pad. Elke dag wandelen zij zo'n tien tot vijftien kilometer. Zij lopen niet de gehele route van de Spaanse grens naar Santiago, maar elk jaar een week en hopen zo over vijf jaar aan te komen in de stad waar de resten rusten van de apostel Jacobus.

Er wandelen erg veel jonge mensen op de pelgrimsroute naar Santiago de Compostela. Ze verzamelen zich in het Franse grensdorpje St. Jean-Pied-de-Port. De volgende dag steken zij de Pyreneeën over, een tocht van 28 kilometer waarbij een hoogteverschil van 1100 meter overwonnen moet worden. Zij komen van heinde en ver: uit Australië en Japan, uit Canada en Argentinië, van Hongarije en Rusland. Ieder met zijn en haar eigen verhaal, motief en wens om in Santiago aan te komen.

Niet enkel jonge mensen pelgrimeren. De oudste pelgrims die ik heb ontmoet onderweg hebben hun tachtigste verjaardag reeds gevierd. 'Jij had mijn zoon kunnen zijn' antwoordt Jean uit Frankrijk, die een heerlijk biertje wegnipt als hij halverwege de tocht over de Pyreneeën zijn herberg al gevonden heeft. Josef is 81 lentes jong en wandelt terug van Santiago naar Saarbrücken. Twee maal heeft hij de pelgrimage reeds ondernomen vanuit zijn woonhuis naar Santiago. De laatste keer heeft zijn kleindochter de laatste honderd kilometer met hem meegelopen.

'Waar is die reis goed voor?'

vraagt mijn oude vader als ik ongeveer op de helft van mijn pelgrimstocht ben gekomen, die mij van Dordrecht over Rotterdam en Utrecht naar Santiago de Compostela brengt. Een antwoord heb ik zo één, twee drie niet,

maar ik beloof hem later te antwoorden. Een lang gekoesterde wens gaat in vervulling. Eindelijk kan ik gehoor geven aan dit verlangen, dat in mijn studententijd wortel schoot. Een vriendin, geboren in Lugo, de hoofdstad van Galicië, niet ver van Santiago, vertelt van de voortstappende pelgrims, van de Kathedraal in Santiago, van de Camino Frances, de Franse pelgrimsweg, waarover elk jaar pelgrims van de Pyreneeën naar Santiago wandelen.

Gezegend met blaren

Op 21 april ontvang ik in de parochiekerk in Dordrecht de pelgrimszegen van mijn vriend en collega Leen Wijker, die in 2010 de tocht heeft gewandeld vanuit zijn kerk in Hilversum. Eindelijk kan ik op pad gaan. Met een te zware rugzak van bijna 16 kilo zet ik mijn eerste schreden in de richting van de Merwede om met het pontje over te steken naar Zwijndrecht.

Een van de boten in de haven draagt de naam 'Quo vadis?' - 'Waar ga je heen?'. Een goede vraag.

Aan de overkant van de Merwede in Zwijndrecht aangekomen ontdek ik dat mijn wandelstok nog aan de overkant is gebleven. Niet voor de eerste keer vergeet ik mijn stok. Tegen de klok van negen uur kom ik na ruim 32 kilometer in het pikkedonker aan op de eerste halteplaats, Rotterdam, mijn woonplaats, met de voeten vol blaren. Het festival der blaren zal ongeveer drie weken duren. Elke morgen en elke avond voltrekt zich het ritueel van het ontsmetten van de blaren, het voorzien van de open blaren met een tweede huid, het insmeren van crème van de harde voeten. Zo'n ritueel neemt al gauw een klein uur in beslag. En dan heb ik nog geen kilometer gelopen. Na drie weken is de opstand van de blaren bedwongen en de dreigende ontsteking van mijn scheenbeen afgewend.

'Blessures horen erbij!' zegt een pelgrim die ik ontmoet. Ik kan aan de pijn voorbij na tien! dagen echt gaan genieten van het Belgische en Franse land.

Van vreugde en verdriet

Na Rotterdam ga ik oostwaarts naar Utrecht, de stad waar ik ben geboren en de kerk van mijn geboorte staat: Sint Jakobus. Ik pelgrimeer van Sint Jakobus naar Santiago. Via Den Bosch wandel ik op de negende dag ons kikkerland uit om in België in de Abdij van Postel te overnachten. En dan begint het langzame klimmen en afdalen door rivierbeddingen, over bergpaden, kleipaden, steil omhoog en nog steiler omlaag. Niet vallen is de boodschap, liever een uur langer onderweg dan een valpartij met ongewisse afloop. In twaalf dagen doorkruis ik België en overnacht een paar keer in abdijen en bij vrienden van het Genootschap van Sint Jakob. Bijzonder is telkens weer de ontvangst, de hartelijkheid en warmte van de gastheer en de gastvrouw: zet hier uw schoenen maar neer daar kan uw stok staan, boven rechts is uw slaapkamer en links kunt u zich douchen. En... om zeven uur verwachten wij u beneden voor een koel glas bier! Na dit openingsdrankje volgt steevast een drie tot vier gangen menu voorzien van de meest heerlijke wijn. In de gesprekken aan tafel lopen we het lief en leed van het leven langs, de vreugde en het verdriet, de lichtheid en de zwaarte van ons leven.

Haast je langzaam

Ik zet er vandaag stevig de pas in. Het is mooi, zacht en zonnig weer. Droog vooral. Na zo'n zeven, acht kilometer schiet er een pijscheut door mijn linkeronderbeen, mijn scheenbeen. Ik vertraag mijn pas. Dat moet ook wel, want het tempo is er echt uit. Tijdens de rustpauze passeert een wandelaar, aan wie ik mijn blessure meld. 'Dan heeft u zich geforceerd en te snel gelopen. U moet gewoon rustig wandelen. Zeker op de

Lees verder >>>

pelgrimstocht die u onderneemt, moet u de eerste vier, vijf weken rustig aan doen' luidt zijn wijze raad. De woorden boven de deur in de abdij: 'Festina Lente – haast je langzaam' heb ik in de wind geslagen. Ik vertraag mijn pas. Drie uur later dan gepland kom ik aan bij mijn gastvrouw die een koelelement aanbiedt en zo mijn gezwollen been doet krimpen.

Van wandelaar naar pelgrim

'Luister mijn zoon' zegt St. Benedictus. Luisteren, kijken, lezen, stilstaan. Luisteren naar je lijf en je benen. Stilstaan waar de ingeslagen weg op haar einde loopt en een nieuwe voortzetting gekozen moet worden. De ervaring leert overigens ook dat het niet verstandig is, altijd naar de antwoorden te luisteren van hen aan wie je de weg vraagt of het adres van je van je slaapplek. 'Vier kilometer verder' zegt de stamtafelgast. De vrouw op straat zegt: 'Meneer, hier om de hoek staat uw hotel!'

Elke dag onderweg is een geschenk ook als het de hele dag regent, het rond de 7 graden is of veertig graden in de zon. Langzaam ga ik voort. Elke dag ben ik op pad. Een rustpauze wil ik niet nemen. Van wandelaar word ik pelgrim. Waar ik de eerste weken nog een onderkomen reserveerde, gord ik op zeker moment mijn rugzak om, koop een vers stokbroodje, vul mijn waterfles en trek erop uit niet wetend waar ik die avond mijn moede hoofd te rusten zal leggen. Ik zing veel: 'Ubi Caritas et amor Deus ibi est – Waar naastenliefde is en liefde, daar is God'. Als ik er de smoor in heb dan spreek ik het Jezus gebed: 'Heer Jezus Christus, Zoon van God, ontferm U over ons, zondaars'. Als je dit gebed telkens herhaalt dan verdwalen je gedachten en is het einde van de tocht sneller in zicht dan je bij de start dacht.

Twee kaarsen

En dan sta ik aan de voet van de Pyreneeën, klim op 2 juli naar de overkant en begin aan het laatste stukje. Bij Pamplona sla ik rechtsaf. Zal ik het halen, schiet er geregeld

door mijn hoofd? Zal ik het halen? De borden met de aanduiding van de nog te lopen kilometers onderweg staan vol verrassingen: Boven op de berg zijn er nog 550 kilometer te gaan, aan de voet van de berg 783 kilometer. Indrukwekkend zijn de dorpskerken en kathedralen in Spanje: mooi om te zien, plaatsen van stilte en rust, een plek voor inkeer en het branden van een kaarsje voor wie je dierbaar zijn op die grote afstand. Telkens steek ik twee kaarsen aan. Het is niet goed dat het licht alleen is: een kaars voor Gooizicht en voor mijn parochie, voor mijn dochter en zoon, boer en zus, mijn geliefde en wie zeer dichtbij mij staan.

'Zal ik het halen?', is een gedachte die het grootste deel van mijn tocht door mijn hoofd spookt. Maar de aankomst stel ik uit. Ik ga niet rechtstreeks naar Santiago maar maak een omweg via Lugo, waar een goede vriendin van mij geboren is. Zij heeft aan de bron gestaan van mijn tocht.

'Waar is die tocht goed voor?'

is nog steeds de vraag van mijn oude vader. Met een rugzak vol verhalen en ontmoetingen, intense gesprekken en stille wandelingen, rijke ervaringen met medepelgrims, loop ik op de honderdste dag van mijn pelgrimstocht de Kathedraal van Santiago de Compostela binnen. De honderdste dag is de verjaardag van mijn dochter Rebecca. De Kathedraal vind ik lelijk. Ik voel niet echt vreugde of blijdschap. De tranen komen later als ik het beeld van Jacobus omhels. Waar de tocht goed voor is, is niet in woorden uit te drukken: elke stap die ik zet is een verhaal, elk gesprek is rijker dan in woorden uit te drukken, elke zware klim een uitdaging die overwonnen moet worden.

Alleen al daarom is het gaan van deze pelgrimsweg goed te noemen. Het mooiste in het leven is niet in woorden te vatten. Het mooiste is geweest de hartelijkheid, de vriendelijkheid die je ontmoet, de gastvrijheid van mensen die je in hun huis opnemen, maar het meest van deze drie is de gastvrijheid.

PELGRIMAREN KUN JE NIET LEREN

TIPS VOOR AANSTAANDE PELGRIMS

1. Het begin

Pelgrimeren begint tussen je oren, waar je je eerste stap zet. Pelgrimeren is een lang gekoesterde wens, een verlangen dat om vervulling vraagt.

2. Wandelen

Ga uit wandelen en ontdek dat je van wandelen houdt. Wandel een paar honderd kilometer voor je echt op pelgrimstocht gaat.

3. Solo

Ga op pad en ontdek dat je goed alleen kunt zijn! Als je het kunt: pelgrimeer alleen, ga niet samen.

4. Gids

De ene pelgrim reist met de klassieke reisgids, de ander neemt een GPS mee, een derde wandelt met grote landkaarten en stelt elke dag een mooie dagtocht samen. Ga met God.

5. Vracht

Wat je aan kleding, schoenen, rugzak nodig hebt is allemaal in lichtgewicht aan te schaffen. Er is een stelregel die zegt dat je niet meer meeneemt dan tien procent van je lichaamsgewicht. Oefen eens tien kilometer met vijftien kilo in je rugzak. Je draaglast: dat wat je kunt meedragen hangt ook samen met je draagkracht. Het motto van de pelgrim is: alles wat je thuis laat is meegenomen.

6. Kilometers

De afstand is geen onderwerp. Het verhaal gaat, dat de afstand van Amsterdam naar Santiago de Compostela 2800 kilometer is. Tel daarbij op dat je verdwaalt, 's avonds zonder rugzak naar je restaurant loopt en terug en je loopt zo'n 3000 kilometer. Elke gids geeft over dezelfde route een ander aantal kilometers aan.

7. Schrijfsels

Schrijf elke dag in je dagboek wie je ontmoet, waar en bij wie je overnacht, wat zo bijzonder is aan de dag die achter je ligt, hoeveel kilometer je hebt gewandeld. Maak een foto van je gastheer en gastvrouw en zeker van je medepelgrims. Schrijf op wat er de hele dag door je hoofd spookt en welke mooie gedachten je hebt gehad. Doe het elke dag. De dag van morgen bezorgt je weer zo veel nieuwe unieke ervaringen.

8. Stukjes

Ga de eerste dag niet naar Santiago de Compostela. En loop niet in één keer naar Santiago. Loop in overzienbare afstanden: vandaag van a naar b; morgen van b naar c; overmorgen van Nederland naar België; vervolgens van België naar Frankrijk en je bent zo in Santiago. Kijk ook elke dag terug op de dagtocht die je hebt afgelegd.

9. Geen weer

Het weer is geen onderwerp: zon en regen gaan met je mee, kou: 6 graden en mist, hitte: 45 graden en storm begeleiden je. 'God laat het regen over goede en kwaden', zingt de psalmist.

10. Niet fijn

Pijn is een deel van de tocht: blaren, scheenbeen, knie, rug, schouder, spieren, kuit, hoofd, wondjes, je bilnaad, verbranding van je huid. Laat los, laat achter je, de tocht zuivert uit wie er in je leven toe doen, wat belangrijk is in jouw leven. Hoe verder je je huis, je werk, je collega's, je conflicten, je ellende, je vreugdes achter je laat, des te meer filtert de tocht wie in je leven ertoe doen, wat echt van belang is. Onderweg zullen vele gedachten bezit van je nemen. Zet je hoofd uit door te zingen, door rond om te kijken en de schone natuur, gebouwen, dorpen, steden te zien. Leeg word je ook door het bidden van het 'Onze Vader' of het Jezusgebed: 'Heer, Jezus Christus, Zoon van God, ontferm U over ons, zondaars'. De Deense filosoof Sören Kierkegaard zegt: 'In ambulando solvitur' – in het wandelen wordt het opgelost.

11. Medepelgrims

In de gesprekken met je medepelgrims ben je direct open, persoonlijk: ik denk dat komt doordat je met je medepelgrim geen verleden en geen toekomst deelt: het hier en nu doen er enkel toe. Dit gaat ook op in de ontmoeting met je gastvrouw en gastheer, de voorbijganger, de man die je vertelt hoe je een mooiere en kortere route kunt wandelen, de vrouw die je de weg wijst, de man die je zijn museum laat zien, de vrouw die je 's' morgens koffie met grappa aanbiedt, de mens die ...

12. Verandering

Tijdens je pelgrimage verander je op een zeker moment van een wandelaar in een pelgrim: op een morgen neem je afscheid van je gastvrouw en gastheer en ga je op pad zonder dat je weet waar en wanneer je aankomt, hoe je aankomt en zonder adres, waar je zult aankomen, want je weet: het komt goed want je vertrouwt op de Heer en zijn kinderen en een beetje op jezelf.

Aanvaard alles wat de pelgrimsweg je aanreikt: 'er is geen plaats voor u in de herberg'; de blaren en de kou; stokbrood met water; de gastvrijheid en de warmte; het bedrog en de boef; de schoonheid; het vergeten van je sokken, je handdoek; je regenpak dat stuk gaat; de natuur en de cultuur en het meest van je al: je medemens op zijn en haar levenspad.

Ga op een zeker moment in je leven op pelgrimstocht van huis uit of van uit elke plek tussen je woonplaats en Santiago. Pelgrimeren is een unieke onvergetelijke ervaring, die je - of je jong of oud bent - tot een rijker mens maakt. Treed dus op enig moment in de voetsporen van Abram, tegen wie God zegt: 'Ga weg uit je huis, je land, je familie en ga naar het land dat Ik je wijzen zal'.

13. Over het Begin en de Zondaar

Als je een kleine zondaar bent, vertrek je vanuit St. Jean-Pied-de-Port - de laatste grensplaats in Frankrijk aan de voet van de Pyreneeën - naar Santiago de Compostela.

Als je een grote zondaar bent, vertrek je vanuit je woonhuis. Augustinus zegt: 'Als je zondigt, zondigt dan goed'.

Jan van der Steen

ps: de stempels hierachter zijn niet van mij, maar van vriend en collega Leen Wijkers, die in 2010 de tocht ook deed...

Fecha: 6-08-2010   Fecha: 6/08/10   Fecha: Fecha: 0 1/2 / 2010

